પૂર્વછાયો- શુભમતિ સહુ સાંભળો, કહું કથા તે અનુપ ।
ત્યાર પછીની જે વાર્તા, છે સહુને તે સુખરૂપ ॥૧॥
એજ વર્ષ વૈશાખ માસે, શુકલ દ્વિતીયા દિન ।
પતિવ્રતા પ્રેમવતીએ, જનમ્યા તે પુત્ર પાવન ॥૨॥
ગુણે કરી પ્રદ્યુમ્ન સરખા, સ્વભાવે સંત સમાન ।
પ્રીતિ પ્રગટ ભગવાનમાં, નામ ઇચ્છારામ ગુણવાન ॥૩॥
એજ અનુજ મહારાજના, જાણજ્યો જગ વિખ્યાત ।
ત્યાર પછી હવે શ્રીહરિની, સાંભળજ્યો સહુ વાત ॥૪॥

ચોપાઇ- પછી પ્રભુ બુદ્ધિએ વિશાળ રે, તેને બેસારીયા છે નિશાળ રે ।

વૈશાખશુદી બારસ દિનેરે, કઢાવ્યા અક્ષર હરિજીને રે ॥૫॥
લાગી લક્ષ્મીનારાયણ પાય રે, પૂજી શારદા ગણપતિ રાય રે ।
કરી હોમ જમાડ્યા વિપર રે, શિખવાને સુવિધા સુંદર રે ॥૬॥
એમ કર્તાં થોડે ઘણે દિન રે, શિખ્યા વિદ્યા પરમ પાવન રે ।
જોઈ ધર્મે સુત બુદ્ધિ બોત રે, ભણાવ્યા બે વેદ અંગે સોત રે ॥૭॥
શિખ્યા શાસ્ત્ર તે અર્થે સહિત રે, થયા વિદ્યાવાન બ્રહ્મવિત રે ।
હતા વાચાળ ને વિદ્યા જોઈ રે, કરે ચર્ચા પહોંચે નહિ કોઈ રે ॥૮॥
પુછે જિયાં તિયાં પોતે પ્રશ્ન રે, તેનો ન કરે ઉત્તર કોઈ જન રે ।
જાય સર્જૂમાં નાવા એકલા રે, ઉઠી બ્રાહ્મમુહૂર્તમાં વેલા રે ॥૯॥
આવે નાહિને ઘરમાં જ્યારે રે, કરે રામજીની પૂજા ત્યારે રે ।
ધૂપ દીપ પુષ્પ ફળ પત્ર રે, તેણે પૂજીને ભણે છે સ્તોત્ર રે ॥૧૦॥
પછી નૈવેદ્યનું જે જે અન્ન રે, તેને જમે થઈને પ્રસન્ન રે ।
કરે કંઠે તુલસીની માળું રે, ઉર્ધ્વપુંડ્ર તિલક રૂપાળું રે ॥૧૧॥
રામકોટ આદિ રૂડી રીતે રે, કરે પ્રદક્ષિણા તેને પ્રીતે રે ।
જન્મ સ્થાન ને લછમનઘાટ રે, રામઘાટે જાયે વર્ણિરાટ રે ॥૧૨॥
બ્રહ્મકુંડ વળી સ્વર્ગદ્વારી રે, જાય જાનકીઘાટે વિચારી રે ।
વિદ્યાકુંડ સૂર્યકુંડ જેહ રે, ભદ્રસા આદિ તીરથ તેહ રે ॥૧૩॥
કનક સિંહાસનનાં દર્શન રે, નિત્યે જાવું રત્ન સિંહાસન રે ।
હનુમાનગઢિયે હમેશ રે, જાવું સુગ્રીવટિલે અહોનિશ રે ॥૧૪॥
જગન્નાથ કાવડિયાની જાગે રે, જાવું ત્યાગી પાસે વહાલું લાગે રે ।
અહલ્યા બાઇના મંદિરમાંઇ રે, જાવું નિત્ય દર્શને ત્યાંઇ રે ॥૧૫॥
દિલાયસિંઘગંજ રાયગંજ રે, જુવે જેસંગપુર સુખપુંજ રે ।
જિયાં જિયાં હરિ હરિજન રે, તિયાં તિયાં ફરે ભગવન રે ॥૧૬॥
સર્વે તીરથ ઉઠી સવારે રે, ફરે કરે દરશન પ્યારે રે ।
રામજીની મૂર્તિયો આગે રે, કરે સ્તુતિ ઉભા એક પગે રે ॥૧૭॥
કહે ધન્ય ધન્ય રઘુપતિ રે, તમારો મહિમા મોટો અતિ રે ।
કહી ન જાય મુખથી ગાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૧૮॥

જુવો તવ પદરજ પ્રતાપ રે, થઈ શિલા તે અહલ્યા આપ રે ।
દેખી વિસ્મય પામ્યો પથિ પાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૧૯॥
કર્યો ગુહરાજા ભવપાર રે, કર્યો અઘવંત જયંત ઉદ્ધાર રે ।
કરી ભીલડી તમે સનાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૦॥
વળી જટાયુને અંતકાળ રે, દીધાં દર્શન તમે દયાળ રે ।
કરી ક્રિયા તેની નિજ હાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૧॥
તાર્યો સુગ્રીવ મિત્રાઈ કરી રે, એને સારું માર્યો વાલી હરિ રે ।
મારી કરી દયા એને માથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૨॥
તેને પાસે હતા હનુમંત રે, અતિસમર્થ બહુ બળવંત રે ।
કરી એકાંતિક રાખ્યા સાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૩॥
વિભીષણ નિજજન જાણી રે, તેને ઓધાર્યો સારંગપાણિ રે ।
કર્યો રાય મારી રાવણ હાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૪॥
એવાં અનેક કારજ કરી રે, આવ્યા અયોધ્યામાં તમે ફરી રે ।
જય જય ગાય જન ગાથ રે, ધન્ય ધન્ય હે જાનકીનાથ રે ॥૨૫॥
કરે સ્તુતિ એ મૂરતિ આગે રે, વાર પોર બપોર ત્યાં લાગે રે ।
ખાન પાન માંહિ નહિ વૃત્તિ રે, ત્યાગ વૈરાગ્ય વ્હાલો છે અતિ રે ॥૨૬॥
એમ ફરી કરી દરશન રે, જ્યારે આવે ભુવન જીવન રે ।
ત્યારે ભણે છે વેદ છ અંગ રે, શીલ સંતોષ સાધુતા અંગ રે ॥૨૭॥
એવું જોઈને પોતાનો તાત રે, સંભારે છે પુરવની વાત રે ।
કહ્યું હતું માર્કંડેયે જેહ રે, સર્વે ગુણ આમાં છે તેહ રે ॥૨૮॥
એવા હરિને જે આશરે છે રે, તેના સર્વે સંશય હરે છે રે ।
આપી જ્ઞાન ભક્તિ ને વૈરાગ્યરે, બીજી વાસના કરાવે છે ત્યાગરે ॥૨૯॥
બાળપણામાંહિ જન બહુ રે, જાણે આત્મદર્શી છે સહુ રે ।
કહે ઘરમાં આ કાંઈ રહે છે રે, એમ પરસ્પર જન કહે છે રે ॥૩૦॥
પોતાને પણ એવો છે ઘાટ રે, જોઈ રહ્યા જનોઈની વાટ રે ।
એવા થકા રહ્યા મંદિરમાં રે, જેમ કમળ રહે નિરમાં રે ॥૩૧॥
નિજ તાત સત્ય ગુણવાળા રે, તેવાં પતિવ્રતા માતા બાળા રે ।

એવાં સત્યવાદી જન જોઈ રે, થાય શહેરવાસી શિષ્ય સોઈ રે ॥૩૨॥
તેને આપે ઉપદેશ આપ રે, કરાવે કૃષ્ણ નામનો જાપ રે ।
જ્ઞાન ભક્તિ ને વૈરાગ્ય યુક્ત રે, આપી ઉપદેશ કરે મુક્ત રે ॥૩૩॥
દારી ચોરી મદ્ય માંસ ત્યાગ રે, કરાવે અહિંસા વિષ્ણુયાગ રે ।
ચારે વર્ણ જે આશરે આવે રે, તેને એ રીતે નિયમ ધરાવે રે ॥૩૪॥
એવું જોઈને યુવતિ જન રે, ઇચ્છે ગુરુ કરવાને મન રે ।
પછી વિચારીને ધર્મ તેને રે, નથી કરતા શિષ્ય પોતે એને રે ॥૩૫॥
કહે આજ કાઢું રીત એહ રે, ચાલે આગે પરંપરા તેહ રે ।
તેનો આજ તો નથી વિચાર રે, પણ પછી બગાડ અપાર રે ॥૩૬॥
માટે કહ્યું સર્વે યુવતિને રે, તમે સૌ કરો ગુરુ ભક્તિને રે ।
ઉધ્ધવસંપ્રદાયની એ રીત રે, તેને પાળવી બહુ કરી પ્રીત રે ॥૩૭॥
પછી ત્રિયા સૌ ભક્તિને મળી રે, ધર્મ નારીના લીધા સાંભળી રે ।
સધવા વિધવા ધર્મ જેહ રે, સુણી સર્વે ત્રિયા પાળે તેહ રે ॥૩૮॥
તેણે નારી થઈ શુદ્ધ અતિ રે, જે કોઈ હતી કુલટા કુમતિ રે ।
એમ ધર્મ ને ભક્તિ વિચારી રે, દિયે ઉપદેશ નારી ને નારી રે ॥૩૯॥
વળી જન્મ દિવસ પ્રભુ તણા રે, તેના કરે છે ઉત્સવ ઘણા રે ।
જન્માષ્ટમી રામનવમી જેહ રે, કરે વ્રત ઉત્સવ સર્વે તેહ રે ॥૪૦॥
ભાદ્રસુદી ચતુર્થી આવે રે, પૂજે ગણપતિ બહુ ભાવે રે ।
આસોવદી આવે ચૌદશી રે, પૂજે હનુમાનને હુલસી રે ॥૪૧॥
નિયમ ધારી સુણે કથા નિત્ય રે, બહુ હરિચરિત્રમાં પ્રીત રે ।
વળી જે આવે ભણવા પાસ રે, તેને કરાવે વેદ અભ્યાસ રે ॥૪૨॥
હેતે હરિ વાત સંભળાવે રે, રૂડા ધર્મને પાળે પળાવે રે ।
આપે જીતી બેઠા શત્રુ છય રે, તેમ કર્યા આશ્રિત અભય રે ॥૪૩॥
એવા સત્યવાદી ભક્તિ ધર્મ રે, જેને ઘેર છે પોતે પરબ્રહ્મ રે ।
તિયાં સદ્‌ગુણ આવી ને રહે રે, તેનું આશ્ચર્ય કોઈ ન કહે રે ॥૪૪॥

ઇતિ શ્રી મદેકાન્તિકધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામિ શિષ્ય
નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણી મધ્યે હરિકૃષ્ણ

બાળલીલા નામે એકવીશમું પ્રકરણમ્ ॥૨૧॥